

SJSD13, I
Profession, etik och handledning 10 hp
Kursbok för termin 1 (1 hp), vt 2017



Ansvariga för kursen:
Kajsa Landgren och Angelika Fex

Introduktion

Välkommen till kursen "Profession, etik och handledning" som kallas för "PEH-kursen". Det här är en kurs som skiljer sig från andra kurser, på så sätt att den löper över de tre utbildningsåren och genomförs i möjligaste mån i samma studentgrupp och med samma lärare. Det ger en unik möjlighet att få lära känna varandra och dela varandras erfarenheter, tankar och känslor. Den här kursen kommer att utmana dig genom att den på ett positivt sätt tvingar dig att ta ställning, argumentera och sätta ord på ditt lärande och din utveckling. Vi vill dock samtidigt att kursen låter dig vila och vara dig själv. I andra grupper kommer du att konfronteras med människor som du kanske inte känner så väl, men i den här gruppen är det meningen att du ska kunna känna dig trygg i att vara dig själv och känna tillit till att ni i gruppen finns för varandra, både när studierna går som planerat, men också när du stöter på problem. Här ska du kunna få stöd i det du tycker är svårt och jobbigt, men också dela med dig av dina kunskaper och erfarenheter så att gruppen utvecklas tillsammans.

Du har valt ett spännande yrke som vi lärare uppskattar att få ledsaga dig till. Pedagogik betyder "att ta någon i handen och leda framåt" och det är precis så vi ser det. Du kommer att få ett yrke som öppnar mängder av möjligheter i framtiden. Som sjuksköterska finns det en rad olika specialiteter att välja mellan, och dörrar öppnas för att arbeta i olika verksamheter såväl nationellt som internationellt. Men först ska vi lägga grunden för din kommande profession och tillsammans göra vad vi kan för att du ska stå stark, modig och väl rustad när din examensdag kommer.

Förtroende och överenskommelse

Vi har stor tilltro till din förmåga och eget ansvarstagande och litar på att du har valt den här utbildningen för att du vill göra ditt allra bästa. De lärare som kommer att följa er i respektive grupp har samma profession ni kommer att få, de är sjuksköterskor. Vi ser det som ett privilegium att få följa er från utbildningens start fram till er examensdag.

En överenskommelse ska formuleras inom gruppen avseende att det som sker i gruppen och den information som utbyts, stannar inom gruppen. Överenskommelsen är bindande och utgör grunden för öppenhet och förtroende. Detta gäller både för dig som student och för oss som lärare. Överenskommelsen formuleras av medlemmarna i gruppen vid första gruppmötet och gäller PEH-gruppens samverkan i alla delar.

Innehåll och verktyg

Tre viktiga delar kommer att fokuseras i den här kursen: (1) din professionsutveckling, det vill säga din personliga och yrkesmässiga utveckling från ny student till färdig sjuksköterska, (2) ditt etiska tänkande och moraliska ansvar, det vill säga en av de viktigaste grunderna för utövandet av ditt kommande yrke och mötet med medmänniskor och patienter, och (3) ditt

lärande. Det sistnämnda utgör en viktig stomme. Vi tar utgångspunkt i ditt eget lärande och fortsätter, så att du när du är färdig sjuksköterska även har ett kunnande som motsvarar en handledarutbildning. På så sätt står du då rustad att själv kunna handleda studenter.

Kursen är upplagd så att den följer övriga kurser i utbildningen och plockar upp trådar från dem i syfte att fördjupa just de aspekter som berör profession, etik och lärande/handledning. Vi har vinnlagt oss om att det ska finnas en progression, men också om att använda det du gör i andra kurser, med den skillnaden att i den här kursen tar vi på oss andra "glasögon" och försöker se det kursens innehåll från ett annat perspektiv.

Ett viktigt redskap under kursens gång är lärplattformen Moodle. Genom Moodle kommer vi att kunna kommunicera kontinuerligt, trots att vi inte träffas fysiskt mer än två till tre gånger varje termin.

Under kursens gång kommer vi att arbeta med nedanstående teman, varav de två första fokuseras under den här första terminen. Samtliga teman utgår från kursplanens lärandemål.

- **Vägen genom sjuksköterskeutbildningen till min kommande profession**
- **Att vara patient**
- Att lära i VFU
- Att möta patienter i olika åldrar
- Att ha mod i vårdandet och vårdetiska principer
- Att vara handledd i VFU
- Makt och ansvar
- Den goda handledningen
- Det etiska ledarskapet
- Existentiella frågor i samband med livshotande sjukdom och död
- Handledning, lärandesituationer och bedömning
- Moralisk perception, etik och lyhördhet i relation till yrkes – och livserfarenhet

PEH-reflektion

Vi är intresserade av hur du tänker och känner under din utbildning. Det är också viktigt för dig själv att hela tiden reflektera över vad som händer i utbildningen, både med dig själv och utifrån de nya kunskaper och erfarenheter du får. Kursens viktigaste verktyg (som är en obligatorisk läraaktivitet) är därför det vi kallar "PEH-reflektion", som du på angivna dagar och på bestämd tid ska lägga in under "kursaktiviteter – PEH-reflektion" i Moodle. Det kan vara din viktigaste lärdom sedan din förra reflektion, eller kanske det du har tyckt varit svårast, eller det du funderar mest på just nu. Det kan också vara något speciellt du varit med om som du **reflekterar** över.

Hållpunkter att använda i PEH-reflektionen

PEH-reflektionen ska innehålla din analys och **självvärdering** utifrån följande tre aspekter:

- Din kommande profession
- Etik i mellanmänskliga möten och i vårdandet
- Ditt lärande, just nu och hur det utvecklas. I vilket sammanhang finns du nu - teori, kurs, VFU, studiemiljö, socialt - vad innebär det för ditt lärande? Vad är det viktigaste du har lärt sedan senaste PEH-reflektionen?

I dina reflektioner kan du om du vill använda begreppen "Profession", "Etik" och "Lärande" som rubriker så att du ser att du får med dig alla aspekterna i din reflektion.

Tänk på lagen om sekretess och tystnadsplikt så att du inte bryter denna. Vinnlägg dig också om att använda ett vårdat språk. Omfattningen på dessa inlägg ska vara ca 300 ord. Syftet med de tätt återkommande reflektionerna är att kunna följa din egen och andras utveckling och lära av varandra, men också att vi lärare regelbundet ska kunna "se" dig som student och följa ditt lärande. Syftet är också att du själv ska dokumentera och analysera ditt eget lärande, vilket kommer att användas senare i utbildningen. Reflektionerna ligger öppna för medlemmarna i gruppen och för din PEH-lärare som kommer att läsa dem och ge feedback.

Ibland kan det kanske upplevas som svårt att reflektera på detta sätt genom hela utbildningen. Vår erfarenhet är att skrivandet är ett viktigt redskap både för lärandet och för din personliga utveckling. Du ska också känna att det finns en lärare som du regelbundet har personlig kontakt med, och som läser det du skriver. Se det också som en viktig förberedelse för din kommande profession, där du dagligen förväntas reflektera och inte minst dokumentera.

Under termin 1 ska du skriva sex PEH-reflektioner för att få ut dina kurspoäng. Det är ditt eget ansvar hålla koll på att detta uppnås! Reflektionerna läggs i Moodle senast kl 12.00 på angivna datum som finns i Examinations- och aktivitetsöversikten i Moodle.

Gruppmöten

I PEH-kursen kommer ni att delas in i så kallade "PEH-grupper". Dessa grupper (som inte är samma som basgrupperna) kommer i möjligaste mån att vara bestående genom hela utbildningen. Gruppmötena som är obligatoriska sker 2-3 ggr/ termin, och formas utifrån det aktuella temat och gruppens diskussioner. Föreläsningar förekommer sparsamt. Däremot kommer vi att diskutera mycket utifrån de erfarenheter ni har, ofta med avstamp i något ni förberett innan vi ses. Ibland kommer vi i gruppen diskutera någon händelse eller situation som ni tar med er från er verksamhetsförlagda utbildning. Tänk då återigen på ansvaret det innebär att ha tystnadsplikt.

Beskrivning av termin 1 (1 hp)

Kursens mål

- Reflektera över professions – respektive patient-begreppet i relation till egna föreställningar om sjuksköterska som akademiskt yrke
- Reflektera över hur moralisk perception utvecklas och förändras i takt med yrkes – och livserfarenhet
- Argumentera för det vårdetiska ansvaret utifrån professionen

Litteratur

Lilja Andersson, P. (2012). *Vården inifrån. När sjuksköterskan blir patient*. Stockholm: Natur & Kultur. (huvudbok den här terminen, återkommer även senare i utbildningen)

Segesten K. (2011). *Att utbildas till sjuksköterska: perspektiv på lärande*. Stockholm: Natur & Kultur.

Föreläsningar

- Introduktion till kursen ges den första utbildningsveckan. Denna förmiddag får ni också en översikt av berättelserna som lämnats in före kursstart, med tema "Vägen genom sjuksköterskeutbildningen, om att vara sjuksköterskestudent och att bli sjuksköterska" samt en föreläsning om reflektion.

Obligatoriska läraaktiviteter

- Skriftlig inlämning av berättelse "Min berättelse" (görs före utbildningsstart)
- Individuella litteraturstudier
- Tre gruppmöten med individuella förberedelser
- Sex PEH-reflektioner och en terminsreflektion

Terminsreflektion

Terminen avslutas med en terminsreflektion, där du går igenom terminens PEH-reflektioner och sammanfattar dessa utifrån kursens teman profession, etik och lärande. Fundera också över om du har nått dina egna personliga lärandemål. Om ja, vad beror det på, om nej, vad skulle du gjort annorlunda?

Du ska även läsa en av berättelserna "Kajsa, Carl och/eller Alexandra". Berättelserna finns i mappen Kursdokument i Moodle under kursen Profession, etik och handledning. Läs en av dem och sätt dina reflektioner över denna i relation till dina egna tankar om utbildningen

efter en termins studier. Berättelserna är hämtade från Lilja Anderssons doktorsavhandling "Vägar genom sjuksköterskeutbildningen, studenters berättelser". Hela avhandlingen finns också under kursdokument i Moodle, om du blir nyfiken på att läsa mer.

Dessa terminsreflektioner ska du spara, de kommer att användas senare i utbildningen.

Omfattning ca 500 ord. Uppladdning av terminsreflektion ska ske under "kursaktiviteter-terminsreflektion" i Moodle. Datum finns i Examinations- och aktivitetsöversikten i Moodle.

Beskrivning av kursens teman och genomförande

Tema 1. Vägen genom sjuksköterskeutbildningen till min kommande profession

Obligatorisk enskild förberedelse/läraktivitet inför tema 1. Berättelsen skickas in före terminsstart.

1. Min berättelse

Instruktion för denna uppgift har du fått i ett introduktionsbrev innan utbildningsstart. Syftet med den här läraktiviteten är att du ska sätta ord på dina tankar och om valet av den utbildning du nu ska börja. Det är en läraktivitet som vi kommer att återknyta till i slutet av utbildningen. Spara en egen kopia av din berättelse.

Kursintroduktion

Ni är i först i helklass och får då en introduktion av PEH-kursen. Ni får också en återkoppling på gruppnivå på era berättelser som ni skickat in före terminsstart, och en föreläsning om vad det innebär att reflektera ges. Förmiddagen avslutas med att ni träffas för första gången i era så kallade "PEH-grupper" för gruppmöte I.

Gruppmöte I

Ni presenterar er för varandra och drar tillsammans med PEH-läraren upp riktlinjer för gruppens arbete.

Gruppmöte II

Tid och lokal: se schema och Examinations- och aktivitetsöversikt i Moodle.

Till detta gruppmöte ska du förbereda dig genom att fundera över två aspekter:

1. Ni har nu gått några veckor i kursen SJSD11 som har fokus på utbildningens stödämne medicinsk vetenskap. I början hade utbildningen fokus på huvudområdet omvårdnad, som ska bli din framtida profession. Hur ser du på dessa båda ämnesområden? På vilka olika sätt är de viktiga för din kommande yrkesroll? Hur stämmer dina förväntningar

på utbildningen så här långt? Dela med dig av dessa reflektioner vid gruppmötet.

2. Ni är nu en bit in i den första terminen. Hur ser din studieteknik och ditt lärande ut? Fundera över vilka hinder som finns, respektive vilka framgångsfaktorer du har för att studierna ska fungera så bra som möjligt. Förbered dig skriftligt så att du kan dela med dig av tips och goda råd vid gruppmötet. Ditt skriftliga underlag är för eget bruk och ska inte laddas upp i Moodle.

Tema 2. Att vara patient

Skriftlig individuell examination och muntlig uppföljning i grupp med individuell bedömning.

1. Samtal med patient under fältstudier

En del av fältstudierna (i SJSD10) tillhör PEH-kursen och ingår i terminens examination. Under fältstudierna väljer du en patient du försöker lära känna lite närmre och genom samtal försöker du sätta dig in i patientens situation. Du gör dina reflektioner med fokus på patientens perspektiv – hur upplever han/hon det att vara patient och hur upplevs mötet med vården? Se det som ett vanligt medmänskligt samtal och inte som en intervju. Fundera också på hur du själv upplevde mötet med patienten.

2. Individuell skriftlig examination

Läs terminens anvisade litteratur – håll fokus på boken "Vården inifrån". Resonera utifrån det du läst, upplevt i dina fältstudier eller har tidigare erfarenhet av i förhållande till din kommande profession kring nedanstående punkter:

- a. Ta utgångspunkt i samtalet du hade med en patient under fältstudierna, se punkt 1 ovan. Beskriv dina reflektioner.
- b. Välj också en av berättelserna i Vården inifrån och för ett resonemang om hur du skulle vilja *agera* i mötet med patienter
- c. I boken beskrivs begreppet patientologi. Varför är det centralt?
- d. Vad innebär det för dig att göra det *goda i vårdandet* och på vilket sätt vill du göra det?
- e. Vilka reflektioner, med fokus på *profession, etik och lärande*, gör du utifrån litteraturen?

Skriv ner och lämna dina i litteraturen grundade reflektioner kring ovanstående fem punkter, i en omfattning på ca 1500 ord. Examensuppgiften skrivs med försättssida (finns under kursdokument) och referenser. Generella bedömningskriterier för skriftlig och

mundlig rapport gäller, det vill säga de angivna anvisningarna inom utbildningen ska följas (se under kursdokument). En i litteraturen grundad jämförelse mellan teori och dina egna reflektioner ska finnas.

Inlämning sker via uppladdning under "kursaktiviteter – examination" i Moodle.

3. Gruppmöte III

Tid och lokal, se schema och Examinations- och aktivitetsöversikt i Moodle.

Observera! För deltagande i gruppmötet krävs att examinationsuppgiften är uppladdad i Moodle. Vid gruppmötet redovisar var och en muntligt sin examinationstext kortfattat med fokus på "Att vara patient". Utifrån det diskuterar vi hur upplevelsen av att vara patient kan se ut, och sätter detta i relation till ditt kommande yrke.

Bedömningskriterier

För att uppnå godkänt på *kursens första termin* ska du:

- Uppnå godkänt resultat på examinationsuppgiften.
- Skriva 6 PEH-reflektioner och en terminsreflektion
- Fullgöra obligatoriska läraaktiviteter, samt delta aktivt i gruppmöten